

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra zoologie a rybářství

Preference při volbě psa z útulku

Bakalářská práce

Autor práce: Markéta Příbylová

Obor studia: Kynologie

Vedoucí práce: Ing. Štěpán Kubík, Ph.D.

© 2019 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Preference při volbě psa z útulku" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15. 4. 2019

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Štěpánu Kubíkovi, Ph.D. za vedení této práce, konzultace, rady a připomínky. Dále Ing. Lilianě Kanavalové, u níž jsem absolvovala praxi k bakalářské práci. Velký dík patří také mé rodině, která mě podporovala, byla nápomocná při šíření dotazníku a pomohla s korekturou. Děkuji též všem respondentům, jelikož bez nich by tato práce nevznikla.

Preference při volbě psa z útulku

Souhrn

Tématem bakalářské práce bylo shrnutí základních poznatků o psu domácím, o útulcích v ČR a jejich legislativě, preference při volbě psa z útulku.

Cílem práce bylo zjistit, do jaké míry jsou lidé ochotni ujmout se psa z útulku a jaké jsou jejich preference při volbě psa z útulku.

Experimentální část byla vedena formou dotazníkového šetření, kde byly mimo jiné zkoumány preference týkající se morfologických vlastností psa, tedy pohlaví zvířete, věk psa, velikost psa, typ srsti, barevná varieta, plemenná příslušnost, kastrace. Byla provedena analýza dat a zajímavých souvislostí, závislostí prostřednictvím systému DZD⁵.

Podařilo se shromáždit odpovědi od 597 respondentů. 78,39 % dotazovaných bylo ochotno ujmout se psa z útulku, 8,21 % nikoliv. Pro 51,28 % osob nebylo pohlaví zvířete rozhodující. Největší zájem byl o psy do jednoho roku, dále do dvou let a 34,67 % respondentů věk neřešilo. S rostoucím věkem zvířete klesal interes potenciálních osvojitelů. 62,04 % preferovalo středně velké psy. Pro 43,98 % tázaných jedinců nebyl podstatný typ srsti psa. Určitou barevnou varietu zvířete neupřednostnilo 83,03 %. 43,98 % respondentů nepřiložilo důležitost plemenné příslušnosti. Na kastraci nezáleželo 55,11 %. Práce konfrontovala odlišnosti mezi ženami a muži, případně mezi věkovými kategoriemi respondentů.

Výsledky byly porovnány se zjištěnými skutečnostmi dalších studií, které se zabývaly problematikou psů v záchytných zařízeních. Výsledky našeho experimentu očividně poukazují na fakt, že morfologické vlastnosti nejsou pro většinu potenciálních osvojitelů podstatné. Což potvrzují také Wells a Hepper ve své studii (1992). Ovšem jak můžeme pozorovat výše, co se věku a velikosti psa týče, tam už respondenti volí konkrétní varianty ve větší míře. S čímž se neshoduje Luescher a Medlock (2009), naopak to potvrzuje výrok Průšové (2016), Sticco et al. (2011), Žák et al. (2014) a Vitulová et al. (2018). Obecně jsou však případní adoptanti otevření rozličným variacím podob psa z útulku. Z porovnání se studii jsou zřejmé odlišnosti, i mezi jednotlivými studii navzájem. Což může být zapříčiněno jiným vzorkem respondentů, odlišným obdobím, ve kterém výzkum probíhal, též místními rozdíly.

Závěrem, ke zjištěným skutečnostem by mělo být přihlíženo při propagaci psů z útulku. S využitím těchto informací je možné lépe ošetřit a nabídnout psy z útulků potenciálním zájemcům, vyzdvihnout jejich přednosti. Tato práce umožňuje přispět k výraznému snížení počtu psů v útulcích.

Klíčová slova: pes, útulek, upřednostnění, morfologické vlastnosti, plemenná příslušnost

Preferences of choosing a dog from a shelter

Summary

The subject of bachelor thesis is to summarize the basic informations about the domestic dogs and about the shelters in the Czech Republic. There are also some informations of the legislation of the shelters and the reasons of people, who want to choose a dog from a shelter in the bachelor thesis.

The major aim of this thesis is to find out, how much people prefer dogs from shelters and which dog features are important to them.

The experimental part was made questionnaire research way. The people in the questionnaire named some morphological characteristics of dog like the sex of the animal, the age of the dog, the size of the dog, the type of dog's fur, the breed and if the dog was neutered. Than there was made the analysis of obtained facts by system DZD⁵ in the thesis.

597 people participated into the research. 78,39 % respondents were willing to take the dog from a shelter. 8,21 % weren't. The sex of the animals was not a deciding factor for 51.28 % respondents. Most people were interested in the dogs less than one year old. The second in order most wanted were dogs, which weren't older than two years. 34.67 % of respondents didn't care. The interests of potential dog's adopters declined with growing age of the animal. 62.04 % respondents preferred medium sizes dogs. 43.98 % respondents didn't care about type of dog's fur. 83,03 % people didn't prefer any color of the dog fur. 43,98 % respondents weren't willing dogs by breed, 55,11 % weren't willing dogs with neutering. There are also some facts about differences in choosing a dog among men and women or among the age categories of respondents in the thesis.

The study results were compare with other studies. The results of our experiment submit is the fact that morphological properties are not decisive for the most potential dog owners. It coincides with the Wells and Hepper study (1992). However, how it was written, in this thesis, people more care about the dog age and largeness. The same fact we can find in Průšové study (2016), Sticco et al. study (2011), Žák et al. study (2014) and Vitulová et al. study (2018). That all is in contrast with Luescher and Medlock study (2009). In general,

however, possible adoptants are opening different variations of the dog's form of shelter. Differences between studies are obvious, even between studies. This may be due to a different sample of respondents, a different period in which the research was conducted, as well as local differences.

In conclusion, the findings should be taken into account when promoting dogs from the shelter. Using this information, it is possible to better treat and offer dogs from shelters to potential buyers, highlight their merits. This work helps to significantly reduce the number of dogs in shelters.

Keywords: dog, shelter, preference, morphological properties, breeding affiliation

Obsah

1 Úvod	12
2 Cíl práce	13
3 Literární rešerše.....	14
3.1 Pes domácí.....	14
3.1.1 Původ a systematické zařazení	14
3.1.2 Domestikace	14
3.1.3 Anatomie psa domácího	15
3.1.4 Plemena psů.....	15
3.1.5 Využití psů.....	17
3.2 Útulek pro psy v ČR	17
3.3 Co je známo o preferencích při volbě psa z útulku	22
4 Materiál a metody	25
5 Výsledky.....	26
5.1 Respondenti.....	26
5.2 Ochota ujmout se psa z útulku.....	26
5.3 Preference při volbě psa z útulku	27
5.3.1 Pohlaví zvířete.....	27
5.3.2 Věk zvířete	28
5.3.3 Velikost psa	28
5.3.4 Typ srsti.....	29
5.3.5 Barevná varieta	30
5.3.6 Plemenná příslušnost.....	31
5.3.7 Plemena typu bull	32
5.3.8 Kastrovaný pes.....	33
6 Diskuze.....	34
7 Závěr	38
8 Literatura	39
9 Seznam použitých zkratk a symbolů	42
10 Příloha I – Přesné znění dotazníku.....	I
11 Příloha II – Legislativní zajímavosti	III

1 Úvod

Problematika opuštěných a týraných psů je zásadním tématem dnešní doby. V České republice jsou útulky plné opuštěných psů, kteří hledají nový domov.

Člověk si k sobě psa připoutal jako společníka, když ho v období před 10 000 až 35 000 lety zdomestikoval (Taylor 1994). Pes je teď závislý na péči člověka po všech stránkách, ať už se jedná o přístřeší, krmení, ale především lásku. Proto je naší povinností se o psa postarat. Útulky v ČR intenzivně hledají nové majitele pro své chráněnce. Tato činnost by mohla probíhat mnohem lépe, kdyby znali preference potenciálních osvojitelů. A v závislosti na tom uměli psa vhodně nabídnout.

Tato práce mapuje, do jaké míry jsou lidé v dnešní době ochotni ujmout se psa z útulku. Zjišťuje, jaké jsou jejich preference týkající se morfologických vlastností psa, konkrétně pohlaví zvířete, věk psa, velikost psa, typ srsti, barevná varieta, plemenná příslušnost, případně kastrace. Porovnává odlišnosti mezi ženami a muži. Nahlíží také na věk respondentů. Porovnává zjištěné skutečnosti s jinými studiemi. A v závěru navrhuje možná opatření pro lepší propagaci, případné snížení počtu psů v útulcích, v návaznosti na zjištěné skutečnosti.

2 Cíl práce

Cílem práce bylo zjistit, do jaké míry jsou lidé ochotni ujmout se psa z útulku a jaké jsou jejich preference při volbě psa z útulku.

3 Literární rešerše

3.1 Pes domácí

Canis familiaris, neboli pes domácí je společníkem člověka již tisíce let a to zejména díky své schopnosti porozumět lidským záměrům. Pod vedením člověka získal mnohostranné využití. A ne nadarmo je nazýván nejlepším přítelem člověka (Taylor 1994; Fogle 2007).

3.1.1 Původ a systematické zařazení

O vývoji a původu psa domácího bylo zpracováno mnoho studií. Dle Taylora (1994) je přímým předkem psa *Canis lupus pallipes*, tedy zvíře podobné vlku šedému. Tato teorie vyvrací myšlenky, které hledali původ u lišky, šakala, kojota, či hyeny. Což bylo také zapříčiněno širokou rozmanitostí psích plemen, avšak dnes je již známo, že tato pestrost je výslednicí intenzivního šlechtění a genetických mutací (Taylor 1994).

Systematické zařazení psa domácího:

Kmen:	Chordata	strunatci
Třída:	Mammalia	savci
Řád:	Carnivora	šelmy
Podřád:	Caniformia	psotvární
Čeleď:	Canidae	psovití
Rod a druh:	<i>Canis lupus</i>	vlk obecný
Poddruh:	<i>Canis lupus familiaris</i>	pes domácí

(Wilson & Reeder 2005)

3.1.2 Domestikace

Počátky domestikace psa sahají do doby před 10 000 až 35 000 lety na Středním východě, později se rozšířila do Evropy a dále do Austrálie. Důkazem jsou například sošky psů (6 500 let př. n. l., Irák), kosterní pozůstatky (7 500 let př. n. l., Yorkshir) a další. Zdomestikovaný pes se rozšířil po celém světě kromě Antarktidy. Lidé si psa oblíbili především pro jeho přizpůsobivost, mírnou povahu, vysokou inteligenci, sociální pudy a užitečnost (Taylor 1994).

První zdomestikovaní psi sloužili člověku zejména při obraně a lovu. V případě nutnosti byli využiti také jako zdroj masa a kůže, která byla ceněna pro tepelné vlastnosti. Ovšem agonistické chování a smečkový pud u nich zůstal do jisté míry zachován. Tento pud můžeme pozorovat například při lovu ve skupině, kdy psi drží společný krok (Taylor 1994; Cafazzo et al. 2010).

3.1.3 Anatomie psa domácího

Standard anatomické stavby je podobný u celé skupiny masožravců. Tak i přes plemennou rozmanitost je základ stejný u všech psů. Primárně je jejich tělesná kompozice určena k lovu a požívání kořisti. Zpravidla mají také dobře vyvinuté svalstvo. Obzvláště v muskulatuře jsou plemenné rozdíly pouze drobné. Navzdory šlechtění, které vpravilo do tvarů těla a kostry rozsáhlé modifikace (Taylor 1994; Anděra & Gaisler 2012).

Základním znakem masožravých savců jsou velké tesáky. Trvalý chrup psa zahrnuje 42 zubů. Zubní vzorec je $\frac{3142}{3142}$. Dlouhé, špičaté, lehce zahnuté řezáky jsou používány na uchopení a držení kořisti, způsobují bodné rány. Nůžkovité třenové zuby pes užívá k porcování potravy. Poslední třenový zub horní čelisti, na němž je ostrá hrana, tvoří s první stoličkou dolní čelisti tzv. „trhákový komplex“. Jedná se o nejmohutnější zuby psa sloužící k trhání potravy (Evans & DeLahunta 2013).

Co se týče zraku psa, za zmínku stojí tapetum lucidum. Což je vrstva oka odrážející světlo, uložená pod tyčinkami sítnice, přesněji mezi sítnicí a cévnatkou. Ta značně vylepšuje vidění za šera. Dále psi částečně vnímají i vzdálený pohyb, což také výrazně zdokonaluje jejich lovecké schopnosti. Ovšem za nejrozvinutější smysly psa jsou považovány sluch a čich (Taylor 1994).

3.1.4 Plemena psů

Vnější znaky a povahové vlastnosti psích plemen byly nastaveny křížením a selekcí jedinců, kteří byli nejlépe obdařeni mentálně i fyzicky pro dané využití a klimatické podmínky (Verhoef-Verhallen 2010). Ovšem co se týče chování, to se u jednotlivých příslušníků téhož plemene značně liší. Nelze tedy předpokládat určitý standard chování v závislosti k plemenné příslušnosti. Jedná se o velice individuální faktor (Olson et al. 2015).

Každé plemeno má svůj přesně definovaný standard. Ten udává, jak by měl vypadat ideální příslušník plemene. Plemenný standard je nejpodstatnější zejména pro chov a vystavování psů. Jednotlivé standardy se však liší v různé šíři u dílčích znaků, zahrnují kromě vzhledu také chůzi. Přesné plemenné standardy definuje Mezinárodní kynologická federace, FCI (Fédération Cynologique Internationale). Ta také rozděluje plemena do 10 skupin (Verhoef-Verhallen 2010):

Skupina I. Plemena ovčácká, pastevecká a honácká

Do této skupiny se řadí například německý ovčák, československý vlčák, border kolie, australský honácký pes, ale také šiperka, bearded kolie a mudi (Říha 2009).

Skupina II. Pinčové, knírači, molossoidní plemena a švýcarští salašnickí psi

V FCI II. nalezneme holandského pinče, knírače všech velikostí, rotvajlera, argentinskou dogu, bernardýna, bernského salašnického psa, i dobrmana, černého teriéra, tosa inu a další (Říha 2009).

Skupina III. Teriéři

Zde můžeme vidět kupříkladu irského teriéra, foxteriéra drsnosrstého, Jack Russel teriéra, českého teriéra, yorkšírského teriéra, též anglického bulteriéra, stafordšírského bulteriéra, velšteriéra (Verhoef-Verhallen 2010).

Skupina IV. Jezevčíci

Do této skupiny se řadí všechny typy jezevčků (Říha 2009).

Skupina V. Špicové a tzv. primitivní plemena

K FCI V. patří samojed, sibiřský husky, norbotenský špic, shiba inu, záposibiřská lajka, laponský pes, kishu inu, basenji, mexický naháč, ale také sicilský chrt, thajský ridgeback a další (Říha 2009).

Skupina VI. Honiči a barváři

V šesté skupině nalezneme velkého gaskoňského honiče, slovenského kopova, bígla, bassetu, bavorského barváře, i dalmatina, rhodéského ridgebacka atd. (Říha 2009).

Skupina VII. Ohaři

Tato skupina zahrnuje například italského ohaře, výmarského ohaře, bretaňského ohaře, německého ohaře, maďarského ohaře, ale také českého fouska, pointra, irského setra (Verhoef-Verhallen 2010).

Skupina VIII. Retrieveři, slídiči a vodní psi

Mezi příslušníky FCI VIII. vidíme labradorského retrievera, zlatého retrievera, anglického kokršpaněla, německého křepeláka, španělského vodního psa, barbета a další (Říha 2009).

Skupina IX. Společenská plemena

Deváté skupině náleží bišonek, pudl, brabantík, čínský chocholatý pes, tibetský teriér, čivava, King Charles španěl, pekingský palácový psík, mops atd. (Říha 2009).

Skupina X. Chrti

Této skupině přísluší mimo jiné afgánský chrt, saluki, irský vlkodav, skotský jelení pes, italský chrtík, polský chrt, vipet (Říha 2009).

Neuznaná plemena

FCI neuznaná plemena jsou chodský pes, český horský pes, český strakatý pes, dlouhosrstý vipet, louisianský leopardí pes, pražský krysařík, východoevropský ovčák a ostatní (ČMKU 2019).

3.1.5 Využití psů

Život psa je neodmyslitelně spjat s člověkem. Jeho životní styl, jakožto domácího mazlíčka, je podřízen životnímu stylu chovatele. Ovšem psi bývají využíváni také k práci, například k ochraně a obraně osob. Jejich působitě je široké ve služební kynologii, kde se zapojují v nejrůznějších ozbrojených bezpečnostních sborech, hasičských sborech, při ochraně lidského zdraví, životního prostředí a ohrožených organismů. Slouží také k detekci nejrůznějších odorantů. Jsou velkými pomocníky při lovu. Naproti tomu bývají používáni jako ovčáčtí psi. Využívají se též jako asistenční psi, psi určené ke canisterapii. Jejich uplatnění je široké i ve sportovní kynologii (Deshen & Deshen 1989; Fogle 2007).

3.2 Útulek pro psy v ČR

Zákonná definice útulku není uvedena v české legislativě. Avšak podle vyjádření Ministerstva zemědělství se za útulek považuje jakékoliv zařízení, které pečuje o toulavá či opuštěná zvířata (nehledě na to, zda je slovo „útulek“ zahrnuto v názvu). Do této kategorie se tedy řadí také zařízení označená jako depozitum, azyl, domov, sdružení, psinec, stanice, hotel, záchytné kotce, pomoc v nouzi a další (Machek 2010). Takový útulek můžeme vidět na Obr. 1.

Obrázek 1: Městský útulek pro opuštěná zvířata v Hradci Králové

Zákon České národní rady č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání definuje, jak nakládat se zvířaty (tedy i psy), a co je považováno za týrání. Stanovuje též podmínky oprávněného usmrcení zvířat. Nikdo nesmí bez důvodu usmrtit zvíře. V ČR tedy není dovoleno utrčení toulavých zvířat, pokud nesplňují podmínky jmenované tímto zákonem. Zároveň vymezuje postihy a sankce za jeho porušení.

Dle zákona 246/1992 Sb., mohou útulek zřizovat, provozovat a rušit obce, fyzické či právnické osoby s oprávněním k výkonu činnosti ve spolupráci s obcemi. Z čehož vyplývá, že v ČR jsou útulky přímo ve správě obcí, tzv. městské útulky, nebo fyzických, eventuálně právnických osob.

Mimo jiné krajské veterinární správy postupují v souladu s tímto zákonem při nahlášení podezření z týrání. V § 6 je uvedeno, že „Nikdo nesmí zvíře opustit s úmyslem se ho zbavit nebo je vyhnat. Za opuštění zvířete se nepovažuje vypuštění zvířete do jeho přirozeného prostředí, pokud je to vhodné z hlediska stavu zvířete a podmínek prostředí“. V § 13 jsou podmínky chovu zvířat v zájmovém chovu, kam se řadí i útulek. „(1) Každý je povinen zabezpečit zvířeti v zájmovém chovu přiměřené podmínky pro zachování jeho fyziologických funkcí a zajištění jeho biologických potřeb tak, aby nedocházelo k bolesti, utrpení nebo poškození zdraví zvířete a učinit opatření proti úniku zvířat. Zvíře nesmí být chováno jako zvíře v zájmovém chovu, jestliže nejsou zabezpečeny přiměřené podmínky

pro zachování jeho fyziologických funkcí a zajištění jeho biologických potřeb nebo jestliže se zvíře nemůže adaptovat, přestože tyto podmínky zabezpečeny jsou.

(2) Každý, kdo chová zvíře v zájmovém chovu nebo se ujal toulavého, případně opuštěného zvířete, odpovídá za jeho zdraví a dobrý stav; za splnění této povinnosti se považuje i oznámení místa nálezu obci nebo předání toulavého, případně opuštěného zvířete do útulku.

(3) Je zakázáno chovat zvířata v zájmových chovech, jestliže chovatel nebo občan vytvořil takové podmínky chovu, že v dalších generacích zvířat na základě dědičnosti budou zvířatům chybět části těla nebo orgány nebo budou-li orgány zvířat funkčně nezpůsobilé anebo znetvořené.

(4) Zvíře v zájmovém chovu nesmí být prodáno nebo darováno osobě a) mladší 15 let bez souhlasu jejích rodičů nebo jiné osoby mající k uvedené osobě mladší 15 let rodičovskou odpovědnost, b) která byla pravomocným rozhodnutím soudu zbavena způsobilosti k právním úkonům, c) již byla pravomocným rozhodnutím soudu způsobilost k právním úkonům omezena, bez souhlasu jejího opatrovníka.“

Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně souvisejících zákonů (veterinární zákon), určuje podmínky a dobu karantény odchycených psů, povinnost pravidelného (ročního) očkování psů proti vzteklině, podmínky chovu, podmínky transportu zvířat, pověřuje zodpovědné orgány, stanovuje metodiku při nebezpečí nákazy a její zdolávání. Také udává, že o zvířata umístěná v útulcích mohou pečovat pouze osoby, které absolvovaly kurz a získaly „osvědčení o odborné způsobilosti pro odchyt toulavých a opuštěných zvířat a zacházení s nimi, včetně péče o ně v útulcích pro zvířata, a pro sběr a neškodné odstraňování kadáverů zvířat v zájmovém chovu“. Na Obr. 2, 3, 4, 5 a 6 můžeme vidět, jak vypadá útulek, který takové podmínky splňuje.

Obrázek 2: Vnější část kotců pro psy v Městském útulku pro opuštěná zvířata v Hradci

Králové

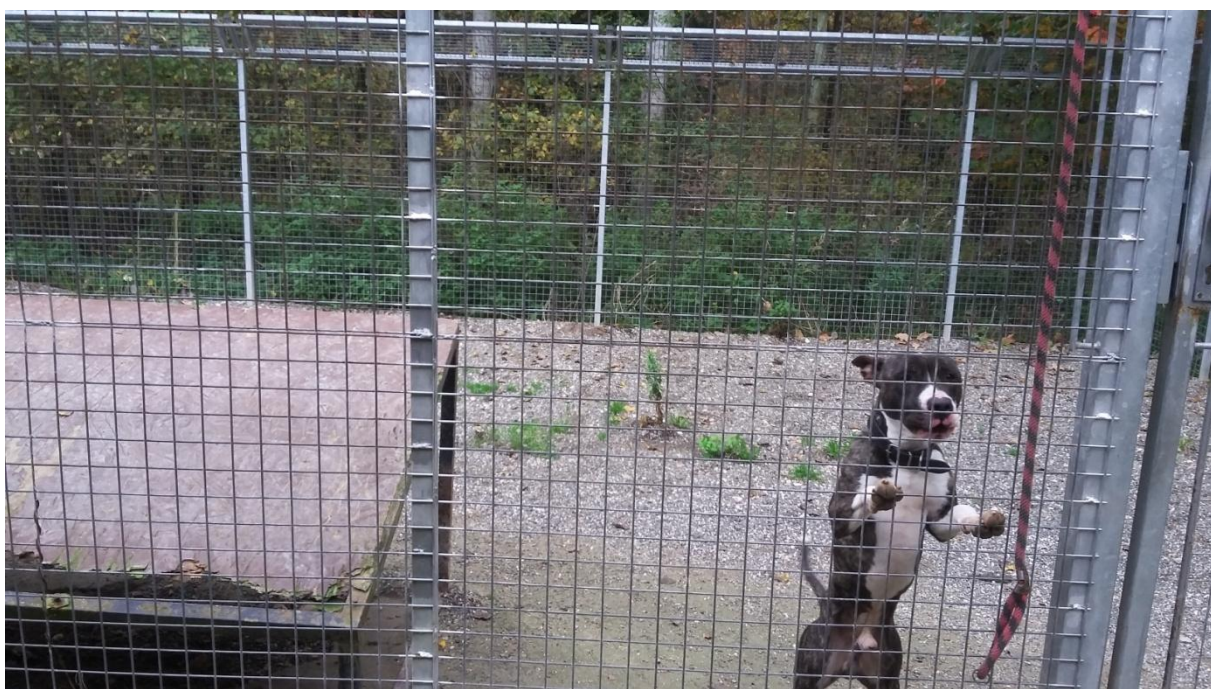

Obrázek 3: Vnitřní část kotce pro psy

Obrázek 4: Venkovní výběhy pro psy v Městském útulku pro opuštěná zvířata v Hradci

Králové

Obrázek 5: Venkovní výběh v detailu

Obrázek 6: Karanténa v Městském útulku pro opuštěná zvířata v Hradci Králové

Mezi legislativní dokumenty vztahující se k útulkům se řadí také zákon č. 214/2007 Sb., o krmivech, který uvádí, že krmivo musí být nezávadné. Dále udává například povinnosti týkající se balení a označování krmiv.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ustanovuje, že živé zvíře není věc. Dále nařizuje nahlášení nálezů psa či jiného zvířete obci. Pokud je pes označený, případně je možné dohledat majitele psa, je obec povinná vyzvat majitele k převzetí psa. Avšak je určena lhůta pro nabytí vlastnického práva na psa nálezcem v případě, kdy je daný pes v péči nálezce. Ta je stanovena na dva měsíce od nálezů, nepřihlásí-li se majitel a bylo řádně dodrženo nahlášení obci. Pokud o psa pečuje útulek, je tato lhůta prodloužena na čtyři měsíce. Útulky často dávají k adopci psy, kteří ještě nejsou ve vlastnictví útulku. Může se o ně tedy přihlásit původní majitel. Útulek/nový majitel je poté povinen předat zvíře původnímu majiteli, ovšem po zaplacení všech výdajů spojených s péčí o psa původním majitelem.

3.3 Co je známo o preferencích při volbě psa z útulku

Dle Luescher a Medlock (2009) není pohlaví zvířete při volbě psa z útulku rozhodující, stejně tak plemenná příslušnost. Respektive adopce kříženců a čistokrevných psů jsou si téměř rovny. Ani věk psa není významným faktorem. Tato studie však prokázala,

že pozitivní výcvik psů a pravidelný kontakt s lidmi zvyšuje jejich šance na osvojení. Vlivné jsou také životní podmínky, které útulky zvířatům poskytují.

Další studie se zaměřují na porovnání preferencí z oblasti morfologie a preferencí vycházejících ze vzájemné interakce. Morfologické znaky jako plemenná příslušnost, věk, velikost, pohlaví, typ a délka srsti, nebo barva srsti psa hrají hlavní roli v případě, kdy si zájemce nevybírání psa osobně. Ovšem během přímé osobní volby psa je rozhodující vzájemná interakce zvířete a potenciálního osvojitele, projevy chování zvířete. Což neznamená, že vzhled psa nemá na výběr žádný vliv, naopak. Zájemce při výběru primárně vychází z morfologie, ale poté potvrzuje své rozhodnutí založené na chování psa během interakce (Protopopova & Wynne 2014; Protopopova et al. 2016).

Dle Průšové (2016) může být pro potenciální zájemce odrazující věk, zejména u starých psů. To však neplatí pro štěňata. Žádoucí je také plemenná příslušnost, případně produktem jakého křížení pes je, alespoň přibližně.

Sticco et al. (2011) uvádí, že pro osvojitele je důležitější chování psa než fyzický vzhled. Ani pohlaví není při výběru významným faktorem. Také předpokládá, že nalezení majitele pro staršího psa je obtížnější.

Studie zaměřená na čistokrevnost udává, že čistokrevní psi bývají z útulků adoptováni ve větším množství než kříženci. Což by mohlo souviset s pořizovací cenou, která je u kříženců nulová na rozdíl od čistokrevných psů. Tudíž pořizovatel ušetří, pokud si příslušníka pro něj atraktivního plemene opatří z útulku. Závěrem, o čistokrevné jedince z útulků je větší zájem než o křížence (Voslářová et al. 2014).

Z výzkumu zabývajícím se plemennou příslušností psů v útulku vyplývá, že největší zájem je o malá společenská plemena. Následují severská tažná plemena, dále obří plemena, lovecká plemena, bull plemena, střední společenská plemena, retrieveri. A nejmenší zájem je o psy strážních plemen (Voslářová et al. 2014).

Žák et al. (2014) se zaměřuje na pohlaví psů jako významný faktor pro volbu psa z útulku. Poukazuje na to, že v rámci českých útulků volí potenciální osvojitelé spíše samice.

Co se týče věku psů, největší zájem je o psy do 1 roku věku, zejména štěňata. Naopak o psy nad 9 let věku je nevalný zájem. Vyšší věk tedy působí na potenciální adopci negativně. S rostoucím věkem roste také doba pobytu psa v útulku (Žák et al. 2014).

Studie věnující se velikosti psů tvrdí, že zájemci o zvířata z útulku preferují obří psy (nad 65 cm v kohoutku) a malé psy (do 35 cm). Oproti tomu středně velcí psi (35 – 50 cm v kohoutku) a velcí psi (50 – 65 cm) pobývají v útulcích nejdéle (Žák et al. 2014).

Dle Weiss et al. (2012) je hlavním faktorem při výběru psa z útulku jeho vzhled, chování a zdraví. Ze studie také vyplývá, že věk je pro osvojitele důležitý z 66 – 75 % a pohlaví z 35 – 45 %.

Wells a Hepper (1992) uvádí, že pro zájemce o psa z útulku je důležitější jeho chování a prostředí, ze kterého pochází, než fyzické vlastnosti.

Vitulová et al. (2018) ve studii prezentuje, že pro osvojení psa z útulku je nejvýznamnější dobré chování. Co se týče pohlaví, jsou poměry adoptovaných samců a samic vyrovnané. Preferovaní bývají psi ve věku do dvou let, následování zvířaty ve věku dvou až osmi let, nejméně pak nad osm let stáří. Velikostně vedou středně velcí psi, následování malými, zaostávají velcí.

Studie řešící problematiku faktorů, které mají vliv na pobyt psů v útulku, informuje o tom, že vzhled je jedním z nejlivnějších faktorů. Upřednostňovány bývají samice. Preferována jsou zvířata do jednoho roku života, méně pak psi ve věkové kategorii sedm až devět let a psi starší devíti let. Větší zájem je o psy obřích a malých plemen a menší o psy středních a velkých plemen. Potenciální osvojitelé často volí spíše kastované psy (Žák et al. 2015).

4 Materiál a metody

Jelikož se informace o preferencích při volbě psa z útulku v jednotlivých studiích do určité míry odlišují, byl učiněn vlastní výzkum na toto téma. Experiment byl veden formou dotazníkového šetření. Analýza dat proběhla prostřednictvím portálu Vyplňto.cz, kde byl dotazník vytvořen. Analýza zajímavých souvislostí a závislostí byla vyhodnocena systémem DZD⁵.

Dotazník byl anonymní. Měl elektronickou podobu. Šířil se pomocí internetových stránek, na kterých byl vytvořen, dále prostřednictvím sociálních sítí, emailu. Ale také osobním kontaktem, kdy byli náhodně oslovení respondenti, zejména ti, u nichž se předpokládalo, že by se s elektronickým provedením nesetkali. Osobní šetření však zahrnuje nevýhody, kdy anonymita není plná. To ovšem zastávalo pouze 2,5 % z celkového dotazování. Bylo využito větvení otázek. Průměrná doba vyplňování se pohybovala v řádu 2 až 4 minut. Šetření probíhalo v období 8. 10. 2018 - 8. 11. 2018. Návratnost dotazníku činila 83,3 %, je dána poměrem vyplněných a zobrazených dotazníků (elektronicky, jedná se o orientační údaj, který nebere v potaz ty oslovené respondenty, kteří ani nezobrazili úvodní text, neklikli na odkaz na dotazník).

Jednotlivé otázky dotazníku, respektive jeho přesné znění, naleznete v příloze číslo I.

Výsledky byly porovnány s dalšími studii na toto téma.

5 Výsledky

5.1 Respondenti

Byly shromážděny odpovědi celkem od 597 respondentů. Tento výzkumný vzorek se skládal ze 491 žen a 106 mužů. Ženy tedy zaujímaly 82,24 %.

Co se týče věku dotazovaných, nejstaršímu člověku bylo 89 let a nejmladšímu 18 let. Takto byla zároveň stanovena minimální věková hranice pro dotazované respondenty. Jelikož v ČR je jednou z podmínek osvojení psa z útulku, být osobou starší 18 let. Statistická data byla pro následující výpočty očištěna o 5 % hodnot z každé strany. Statisticky byl průměrný věk respondentů 24,8 let, variační rozpětí 32, rozptyl 45,1 let, směrodatná odchylka 6,72 let, medián 22, modus 22. Největší část tvořili jedinci ve věku 22 let, 13,4 %, dále 21 let 11,89 % a 20 let 10,55 %.

5.2 Ochota ujmout se psa z útulku

Ve většině případů byli lidé ochotni ujmout se psa z útulku (viz Obr. 7).

Obrázek 7: Ochota ujmout se psa z útulku

Častou příčinou, proč se respondenti nechtěli ujmout psa z útulku, bylo to, že vůbec nechtěli psa a nereflektovali, zda je z útulku. Důvodem byly alergie, vlastní prostředí, situace,

finance apod. Osoby, které nebyly ochotny ujmout se psa z útulku, uváděly, že si chtějí vychovat psa od štěněte. Dále měly obavy z minulých zkušeností zvířete, z agrese. Také proto, že již zvíře vlastní a bojí se interakce psa s jejich zvířetem. Měly zájem o psa s průkazem původu.

Následně byly ve vzorku porovnány ženy a muži. Muži by se ujali psa z útulku s 55,66% výskytem. Oproti tomu ženy v 83,30 % případů.

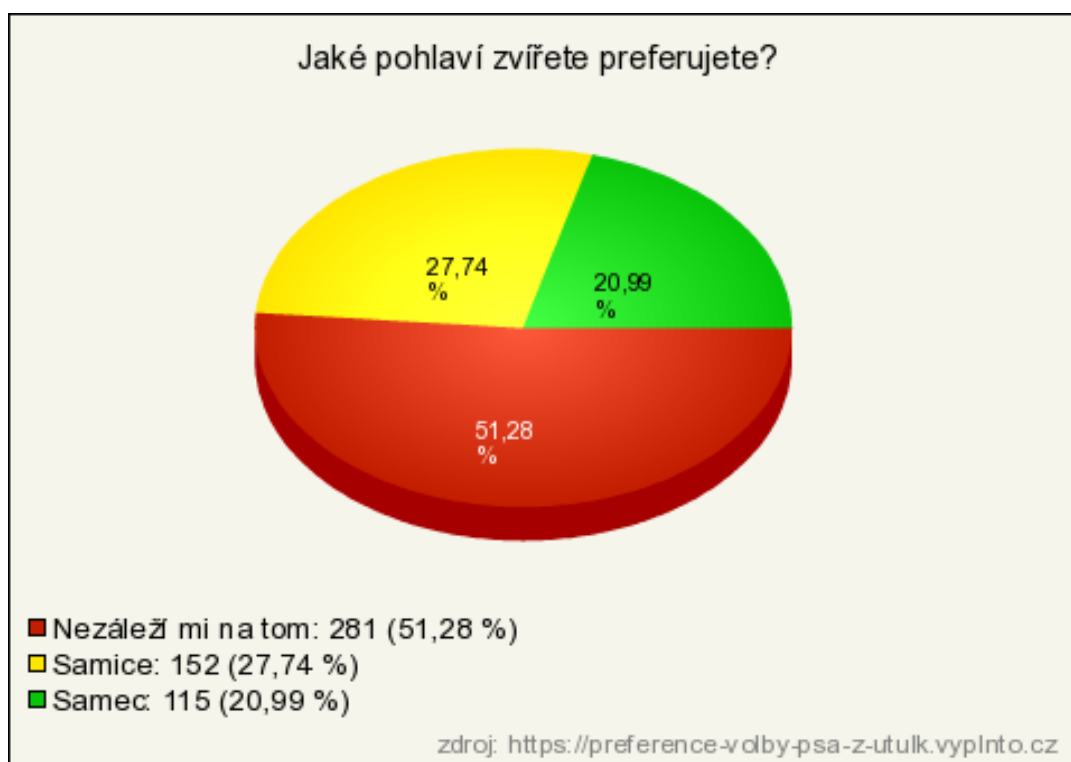
Co se týče odlišností dle věku respondentů, 81,61 % osob do 30 let věku bylo ochotno ujmout se psa z útulku. Z dotazovaných ve věku 30 let a více 65,18 %.

5.3 Preference při volbě psa z útulku

Mezi sledované preference bylo zařazeno pohlaví zvířete, věk psa, morfologické znaky a kastrace. Výsledné odpovědi respondentů jsou zobrazeny v následujících grafech.

5.3.1 Pohlaví zvířete

Na Obr. 8 je signifikantní, že pohlaví zvířete nebylo při výběru psa z útulku rozhodující pro více než 50 % dotazovaných. Ostatní respondenti upřednostnili samice v 56,93 %.

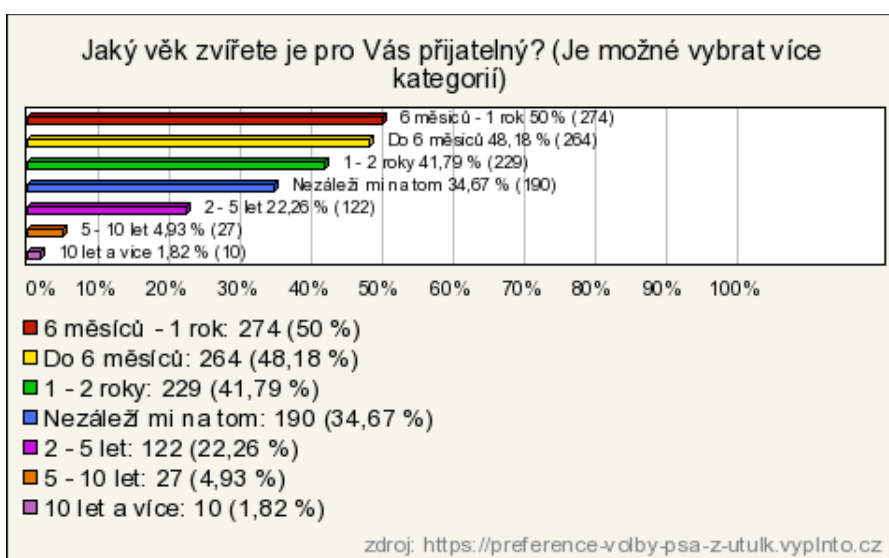
Obrázek 8: Pohlaví zvířete

55,56 % mužů při výběru psa z útulku neřeší jeho pohlaví, u ostatních mužů byl v 63,89 % preferován samec. Ženám nezáleželo na pohlaví zvířete s 50,54% výskytem, zbylé ženy favorizovaly samice v 60,17 %.

5.3.2 Věk zvířete

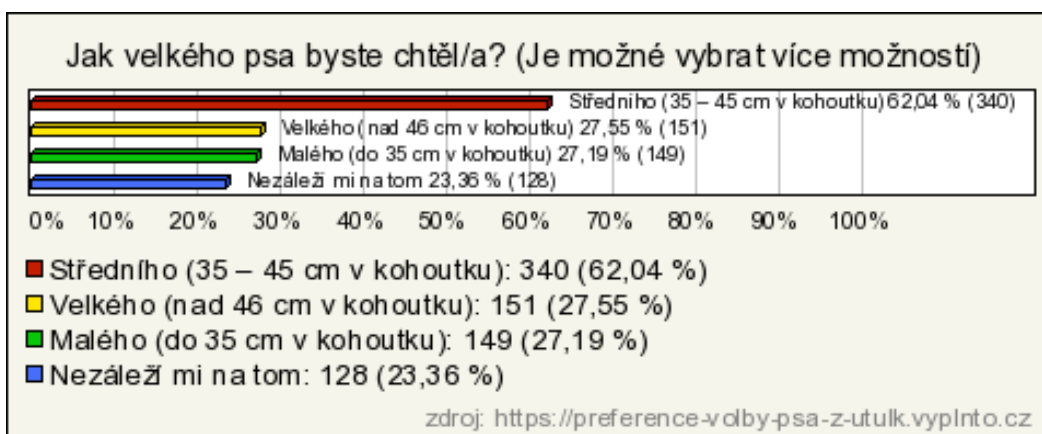
Této úrovni dominovala věková kategorie 6 měsíců – 1 rok s 50 %. Voleni byli spíše mladší psi. Oproti tomu psa ve věku 10 let a více by se ujalo jen 1,82 % respondentů. Ovšem pro 34,67 % osob účastnících se výzkumu nebyl věk při výběru podstatný (viz Obr. 9).

Obrázek 9: Věk zvířete

5.3.3 Velikost psa

Dle Obr. 10 je zřejmé, že byli preferováni zejména středně velcí psi (35 – 45 cm v kohoutku), 62,04 %. Malí (do 35 cm v kohoutku) a velcí (nad 46 cm v kohoutku) psi získali podobný počet hlasů. 23,36 % dotazovaných na věku zvířete nezáleželo.

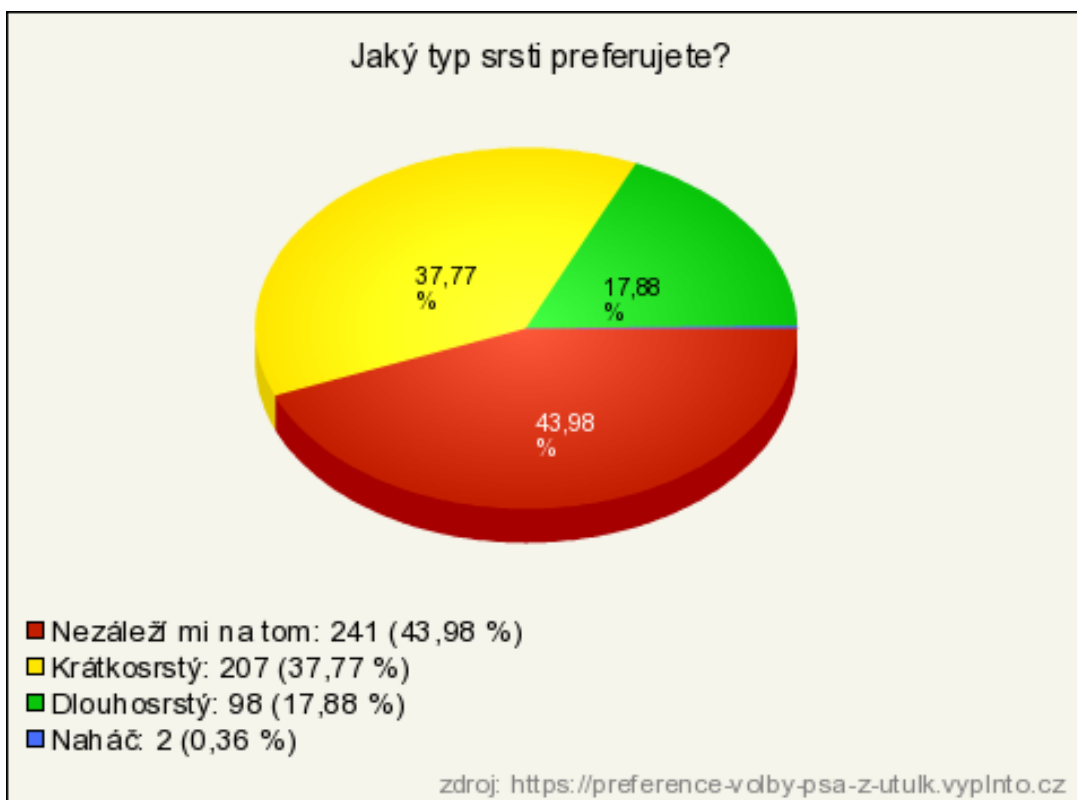

Obrázek 10: Velikost psa

Muži velikost psa neřešili v 17,28 %, zbývající upřednostňovali středně velké psy, následně velké, v menší míře malé. Pro ženy nebyla velikost podstatná s 24,41% výskytem, další favorizovaly středně velké psy, následně malé a v menším množství velké.

5.3.4 Typ srsti

Z výsledků vyplývá, že typ srsti nebyl důležitý pro 43,98 % tázaných osob. Zbylí jedinci volili spíše krátkosrsté psy, 37,77 % (viz Obr. 11).

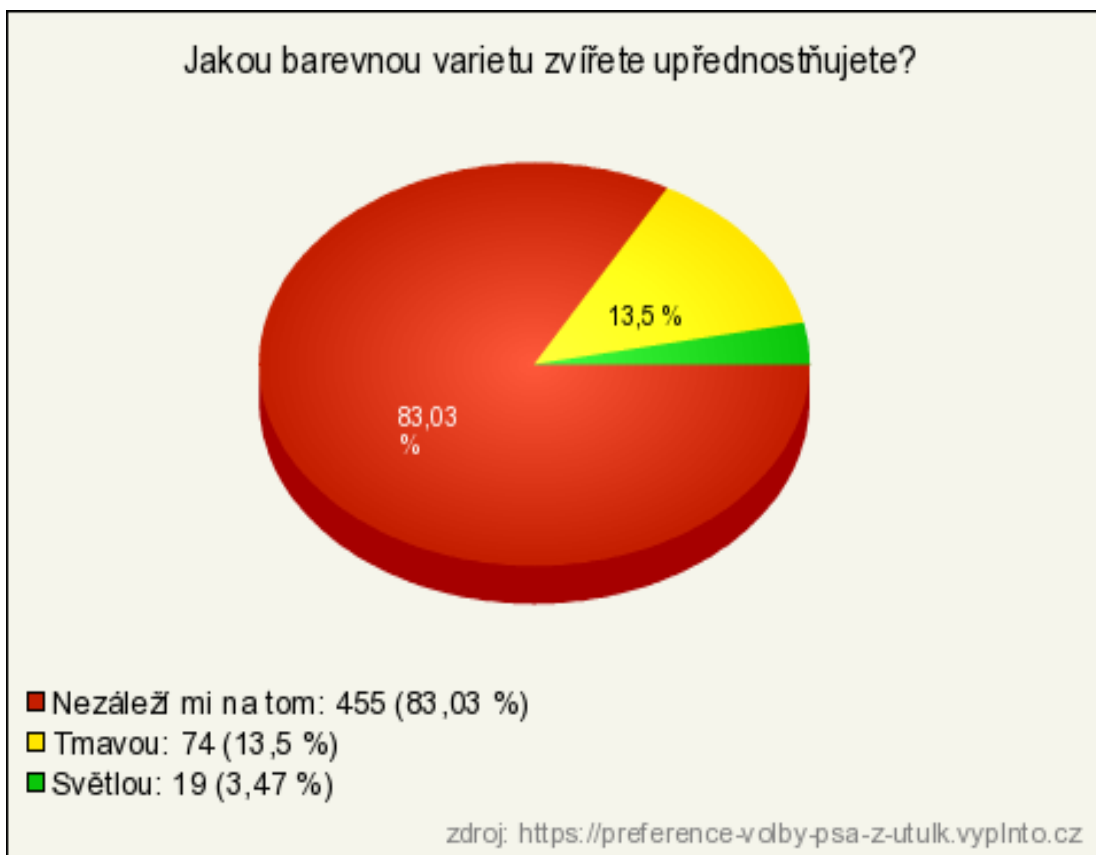

Obrázek 11: Typ srsti

33,33 % mužů nezáleželo na typu srsti psa. Zbylí v 77,78 % preferovali krátkosrsté zvíře, ovšem žádný muž nefavorizoval naháče. Pro 45,82 % žen není typ srsti významný, zbytek v 65,22 % dal přednost krátkosrstým psům, 2 ženy z celého vzorku předně volily naháče.

5.3.5 Barevná varieta

Barevná varieta zvířete nebyla pro respondenty rozhodující ve většině případů, přesněji v 83,03 %. V ostatních případech by volili spíše tmavé psy (viz Obr. 12)

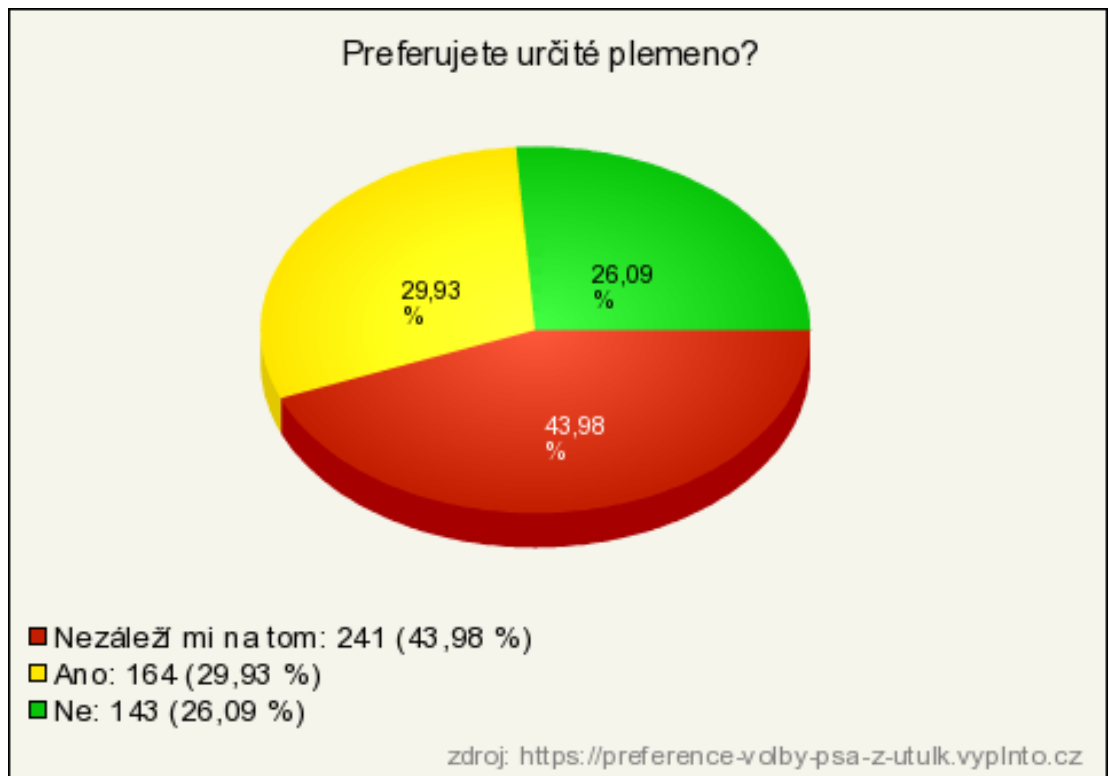

Obrázek 12: Barevná varieta

85,87 % žen neupřednostnilo žádnou barevnou varietu, ostatní ženy by vybraly spíše tmavého psa v 77,27 %. Muži nehledí na barvu v 66,67 % případů, zbylí by volili tmavé zvíře s 85,19% výskytem.

5.3.6 Plemenná příslušnost

Co se týče plemenné příslušnosti, nebyla podstatná pro 43,98 % dotazovaných. Byli by tedy ochotni ujmout se také křížence. A 26,09 % osob nepreferovalo žádné určité plemeno (viz Obr. 13).

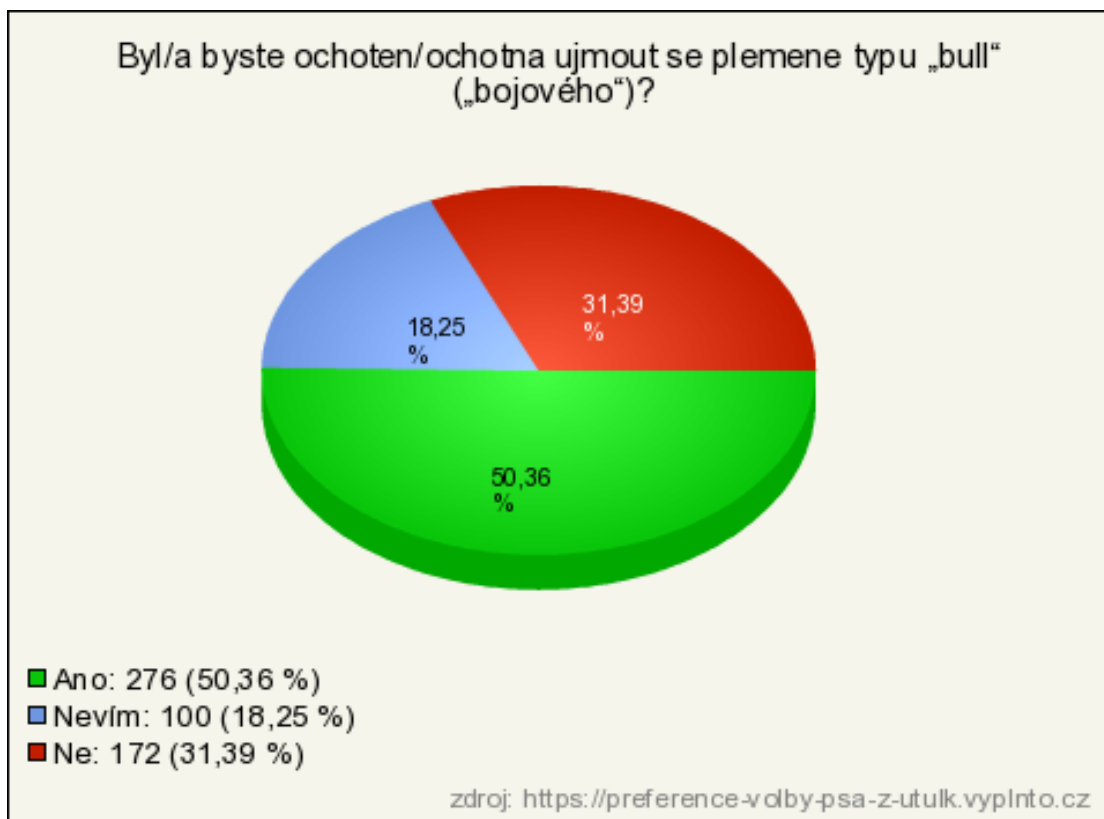
Obrázek 13: Plemenná příslušnost

Respondenti, kteří preferují určité plemeno, ve 4 % případů uváděli labradorského retrievera. Podobné procentuální zastoupení měl také sibiřský husky. Jedná se o nejvíce upřednostňovaná plemena z útulku. Dále to jsou jezevčík a německý ovčák se 3 %. Následují bullovitá plemena, pak border kolie. Poté československý vlčák s necelými 2 %. V závěsu retrieveri, špicové. A další plemena.

Muži ve většině případů favorizují určité plemeno, přesněji v 38,27 %. 34,56 % mužů na tom nezáleží. Oproti tomu ženám na plemenné příslušnosti nezáleží ve 45,61 %. A 28,48 % žen preferuje konkrétní plemeno.

5.3.7 Plemena typu bull

50,36 % dotazovaných by bylo ochotno ujmout se příslušníka bullovitého plemene. Avšak 31,39 % nikoliv (viz Obr. 14).

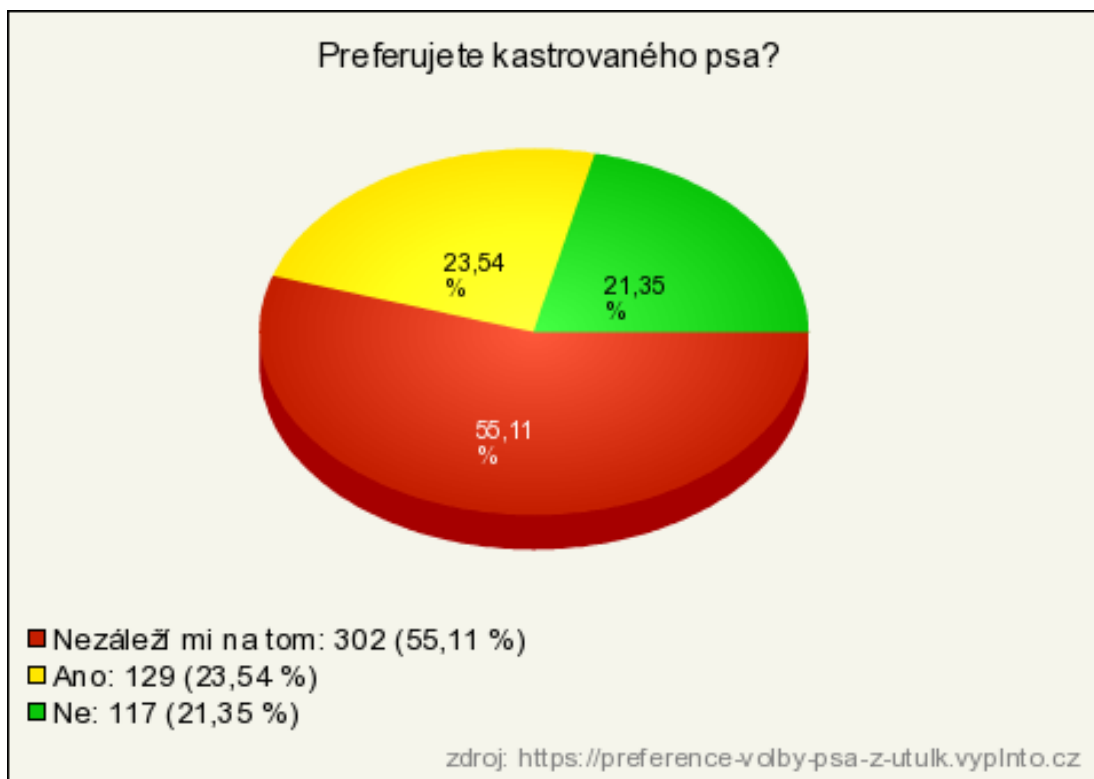
Obrázek 14: Plemena typu bull

V případě, kdy respondenti nebyli ochotni ujmout se psa, který se řadí mezi plemena typu bull, uváděli jako nejčastější důvod strach. Domnívají se, že jsou tito psi agresivní. Dalším argumentem byl nedostatek zkušeností a prostoru pro důslednou výchovu. Také proto, že se jim tento typ plemen nelíbí, 2 % odpovědí. Někteří uváděli, že by se ho ujali pouze od štěněte.

Ženy by se ujaly příslušníka bullovitého plemene v 51,39 % případů a odmítlo to 29,98 % žen. Muži byli ochotní ve 44,44 % a odmítali psa typu bull s 39,51% výskytem.

5.3.8 Kastrovaný pes

Na Obr. 15 je signifikantní, že kastrace psů není rozhodující pro 55,11 % dotazovaných osob. Kastrované zvíře upřednostňuje 23,54 % jedinců.

Obrázek 15: Kastrovaný pes

Pro většinu mužů nebyla kastrace důležitá, přesněji 44,44 %. Ostatní muži dali přednost nekastrovanému zvířeti v 68,89 %. Ženy neřešily kastraci v 56,96 % případů, zbylé preferovaly kastrovaného psa 57,21 %.

6 Diskuze

Pes je oblíbeným společníkem člověka. Úroveň útulků pro psy je v ČR zpravidla na dobrém stupni, což je ošetřeno také legislativně. To vše nejspíše přispívá k tomu, že většina lidí je ochotna ujmout se psa z útulku, jak vidíme v předchozí kapitole.

Ovšem pozorujeme odlišnosti mezi ženami a muži, kdy jsou ženy ochotnější ve větší míře. To může být však způsobeno tím, že zkoumaný vzorek obsahoval více žen. Ale zde vidíme, že ženy jsou zároveň svolnější k odpovídání na takovýto dotazník.

Rozdíly v ochotě osvojit si psa z útulku jsou patrné též mezi věkovými kategoriemi. Zájem klesá s rostoucím věkem respondentů. Avšak i v tomto případě se liší šíře vzorku osob do třiceti let a osob nad třicet let.

Co se týče pohlaví zvířete, více než polovině respondentů na pohlaví psa nezáleží. Mezi ostatními je větší míra těch, kteří upřednostňují samice. Ale muži dávají přednost spíše samcům. Pak je otázkou, zda pohlaví osvojitele nemá vliv na preference pohlaví zvířete. Pokud se zaměříme na ekvivalenci pohlaví zájemců a psů, u mužů je na 74,87 % ekvivalentní, že si vybere samce. Implikace je však ve výši 20 %, tedy slabá závislost. U žen dosahuje ekvivalence 42,88 % pro volbu samice. Implikace nabývá 91,45 %, což značí, že se jedná o silnou závislost.

Naše výsledky týkající se volby pohlaví se do jisté míry shodují s výsledky studie Leuscher a Medlock (2009). Kdy tvrdí, že pohlaví zvířete není při výběru rozhodující. Respektive toto platí pro 51,28 % našich respondentů. Zbývající se shodují s hypotézou Žáka et al. (2014), která poukazuje na favorizování samic, stejně tak Žák et al. (2015). A přibližují se teorii Weisse et al. (2012), kde je důležitost pohlaví psa stanovena na 35 – 45 %. Zároveň se určitým způsobem neshoduje s tezí Vitulové et al. (2018) poukazující na vyrovnané poměry adoptovaných samců a samic.

V úrovni věku zvířete je nejvyšší zájem o psy do 1 roku života, poté o kategorii do 2 let života. Následují respondenti, pro které není věk rozhodující. Tato skupina zaujímá 34,67 % z celkového vzorku. Každopádně s rostoucím věkem zvířete klesá zájem dotazovaných osob. Od 5 let věku rapidně. Psů ve věku 10 let a více by se ujalo pouze 1,82 % potenciálních osvojitelů.

Tyto výsledky si z větší části odporují se závěry Luescher a Medlock (2009), podle kterých věk psa není při výběru podstatný. Naopak se shodujeme s výrokem Průšové

(2016) a předpokladem Sticco et al. (2011). Naše výsledky podporuje také Žák et al. (2014). Stejně tak Vitulová et al. (2018) a Žák et al. (2015). Procentuálně se blíží výpovědi Weisse et al. (2012), kde píše, že věk je pro osvojitele důležitý z 66 – 75 %. Což v našem výzkumu činí 65,33 %.

Velikost psa je podstatná pro většinu dotazovaných, přesněji pro 76,64 %. Nejvíce hlasů získali středně velcí psi (35 - 45 cm v kohoutku). Se značným odstupem následovali velcí psi (nad 46 cm v kohoutku), hned za nimi s nepatrným rozdílem malí psi (do 35 cm v kohoutku). Takto to řadila i mužská část vzorku. Ženy měly podobné výsledky, akorát velké psy umístily na poslední příčku.

Toto odporuje Žákově et al. (2014) teorii, stejně tak Žákovi et al. (2015). Naopak se do jisté míry shodujeme s výrokem Vitulové et al. (2018), kdy uvádí, že největší zájem je o středně velké psy. Ovšem dále odpovídá pouze ženské sekci našeho šetření, když malé psy řadí na druhou a velké psy na třetí příčku.

Typ srsti není významný pro 43,98 % dotazovaných. Další z větší části preferují krátkosrsté psy, přesněji 37,77 %, následují dlouhosrstí. Naháče si vyvolilo jen nepatrné množství. Podobné rozložení sledujeme u mužů i žen. Až na naháče, které neupřednostnil žádný muž, pouze 2 ženy z celého souboru.

Důležitost typu srsti zmiňuje také Protopopova et al. (2016). Naopak Sticco et al. (2011) mu nepřikládá žádnou váhu, stejně tak Wells a Hepper (1992).

V oblasti barevné variety, 83,03 % respondentů nezáleží na zbarvení psa a 13,5 % upřednostní spíše tmavou barevnou varietu. Pokud porovnáme dotazované ženy a muže, pro ženy je barva méně důležitá než pro muže, což může být překvapivé. V ostatních případech si drží prvenství tmaví psi.

Tyto výsledky se do jisté míry shodují se studií Protopopové et al. (2016) a Sticco et al. (2011) i Wells a Hepper (1992), které při výběru psa z útulku nepřikládají fyzickému vzhledu velkou váhu.

Plemenná příslušnost není rozhodující pro necelou polovinu dotazovaných osob, tedy 43,98 %. 26,09 % nepreferuje určité plemeno. Avšak mužský díl vzorku v majoritě upřednostňuje jisté plemeno, kdežto většině žen na tom nezáleží.

Když se zaměříme na konkrétní plemena, předním favoritem je labradorský retriever a sibiřský husky, následují jezevčík, německý ovčák, dále bullovitá plemena, border kolie, československý vlčák, retrieveři, špicové a další.

Toto se z části shoduje s hypotézou Luescher a Medlock (2009), kdy potírá důležitost plemenné příslušnosti pro osvojení psa z útulku. Respektive uvádí vyrovnanost adopce kříženců a čistokrevných psů. Naopak Průšová (2016) tvrdí, že pro potenciální zájemce je podstatné být seznámen s původem psa, plemennou příslušností, nebo alespoň základem křížení. Voslářová et al. (2014) sděluje, že čistokrevní psi těžší z většího zájmu, tak snáze získávají nové majitele. V další své studii informuje o preferencích jednotlivých plemen a trochu se rozchází s našimi výsledky. Na první příčku řadí malá společenská plemena. Druhou pozici přiděluje severským tažným plemenům, kam spadá i sibiřský husky, který se však v našich výsledcích dělil o první místo. Na třetí Voslářová umísťuje obří plemena, dále lovecká. Následně bull plemena, která se v našem šetření těší o něco větší oblíbenosti. Další jsou střední společenská plemena a za nimi retrieveri, kteří jsou u nás hodnoceni podobně vyjma labradorského retrievera, ten v našem zkoumání ukořistil první příčku.

Co se týče plemen typu bull, zhruba polovina dotazovaných osob by byla ochotna ujmout se příslušníka bullovitého plemene, avšak 31,39 % nikoliv. Ženy se procentuálně přibližují parametrům celku. Kdežto u mužů je neochota vyšší a to 39,51 %.

Mezi nejčastější příčiny neochoty se řadil strach, předsudky týkající se agresivity těchto psů atd. Ovšem nesmíme zapomínat na případy favorizace těchto plemen v předchozí otázce a též ve studii Voslářové et al. (2014).

V tomto případě bych se přiklonila k tezi Luescher a Medlock (2009), kde je kladen důraz na výcvik a pravidelný kontakt s lidmi, což zvyšuje šance psů na osvojení. Takto se také mohou potenciální osvojitelé zbavit negativních předsudků o plemenech bullovitého typu.

Kastraci neřeší více než polovina potenciálních osvojitelů. 23,54 % dotazovaných kastraci upřednostňuje. Podobné hodnoty byly pozorovány i u žen. Zatímco u mužů, kterým na kastraci záleželo, vítězila spíše varianta nekastrovat.

Kastrace se v útulcích aplikuje mimo jiné také jako nástroj proti vážným projevům agrese. V některých případech pozitivně působí na zmírnění agrese (Galetová 2008). Právě tato skutečnost může mít vliv u respondentů preferujících kastraci. Mezi další příčiny je možné řadit také fakt, kdy si zájemce chce pořídit samici, ale nestojí o to, aby někdy měla štěňata. Případně nechce v budoucnosti řešit tuto problematiku.

Ze studie Žáka et al. (2015) také vyplývá, že v jistých případech se potenciální zájemce přikloní spíše ke kastrovanému zvířeti. Tato situace nastává poměrně často.

Výsledky našeho experimentu očividně poukazují na fakt, že morfologické vlastnosti nejsou pro většinu potenciálních osvojitelů podstatné. Což potvrzují také Wells a Hepper ve své studii (1992). Ovšem jak můžeme pozorovat výše, co se věku a velikosti psa týče, tam už respondenti volí konkrétní varianty ve větší míře. Obecně jsou však případní adoptanti otevření rozličným variacím podob psa z útulku.

7 Závěr

- Většina lidí byla ochotna ujmout se psa z útulku. Vzhledem k preferencím morfologických vlastností, bylo nejvíce přihlíženo na velikost a věk zvířete. Ženy i muži se nebránili různorodým fyzickým vlastnostem psů. Zpravidla neměli přesně ohraničené standardy, kterých by se striktně drželi při výběru psa z útulku.
- V práci byla zmapována ochota lidí ujmout se psa z útulku a jejich případné preference. K čemuž by mělo být přihlíženo při propagaci psů z útulku. S využitím těchto informací je možné lépe ošetřit a nabídnout psy z útulků potenciálním zájemcům, vyzdvihnout jejich přednosti. Tato práce umožňuje přispět k výraznému snížení počtu psů v útulcích. A umožnit jim tak žít opět jako společník člověka, svého pána, což je jejich přirozenost.
- Počáteční definované cíle této práce byly naplněny.
- Každý zájemce o psa by se měl nejprve poohlédnout po psím příteli v útulcích a případným osvojením tak zároveň udělat dobrý skutek. Pes potřebuje pána a ne trávit život zavřený v kotci v útulku. Pořízení mazlíčka je zároveň zodpovědnost. A tak by k tomu měl každý nový majitel přistupovat a zvážit předem všechna fakta.

8 Literatura

- Anděra M, Gaisler J. 2012. Savci České republiky. Academia, Praha.
- Cafazzo S, Valsecchi P, Bonanni R, Natoli E. 2010. Dominance in relation to age, sex, and competitive contexts in a group of free-ranging domestic dogs. *Behavioral Ecology* **21**: 443 – 455.
- Česká národní rada. 1992. Zákon České národní rady na ochranu zvířat proti týrání. Česká republika.
- ČMKU. 2019. Českomoravská Kynologická Unie, seznam plemen. ČMKU. Available from <http://www.cmku.cz/cz/seznam-plemen-159> (accessed March 2019).
- Deshen S, Deshen H. 1989. On social aspects of the usage of guide-dogs and long-canes. *The Sociological Review* **37**: 89 - 103.
- Evans HE, DeLahunta A. 2013. Miller's anatomy of the dog. Elsevier, St. Louis.
- Fogle B. 2007. Psi. Slovart, Praha.
- Galetová Z. 2008. Problematika asistenčních psů v ČR. Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, Praha.
- Luescher AU, Medlock RT. 2009. The effects of training and environmental alterations on adoption success of shelter dogs. *Applied animal behaviour science* **117**: 63 – 68.
- Machek J. 2010. Vyjádření k problematice zřizování útulků a tzv. depozit. Ministerstvo zemědělství, Praha. Available from http://eagri.cz/public/web/file/55745/Utulek_x_depozit.pdf (accessed March 2019).
- Olson KR, Levy JK, Norby B, Crandall MM, Broadhurst JE, Jacks S, Barton RC, Zimmerman MS. 2015. Inconsistent identification of pit bull-type dogs by shelter staff. *The Veterinary Journal*. **206**: 197 – 202.
- Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna. 1999. Zákon o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon). Česká republika.
- Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna. 2001. Zákon o myslivosti. Česká republika.

- Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna. 2007. Zákon, kterým se mění zákon č. 91/1996 Sb., o krmivech, ve znění pozdějších předpisů. Česká republika.
- Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna. 2012. Zákon občanský zákoník. Česká republika.
- Protopopova A, Brandifino M, Wynne CDL. 2016. Preference assessments and structured potential adopter-dog interactions increase adoptions. *Applied Animal Behaviour Science*. **176**: 87 - 95.
- Protopopova A, Wynne CDL. 2014. Adopter-dog interactions at the shelter: Behavioral and contextual predictors of adoption. *Applied Animal Behaviour Science*. **157**: 109 – 116.
- Průšová Z. 2016. Manuál k inzerci zvířat z útulků a domácích depozit. Nadace na ochranu zvířat, Praha.
- Říha M. 2009. Plemena psů. Rubico, Olomouc.
- Sticco M, Trentini R, Lucidi P. 2011. Qualified „in shelter dogs“ evaluation and training to promote successful dog-human relationships. *Canadian Journal of Animal Science*. **1**: 135 - 144.
- Taylor D. 1994. Váš pes. Prúdy, Bratislava.
- Vitulová S, Voslářová E, Večerek V, Bedáňová I. 2018. Behaviour of dogs adopted from an animal shelter. Pages 155 – 163 in Voslářová E, editor. Department of Animal Protection, Welfare and Behaviour. University of Veterinary and Pharmaceutical Sciences Brno, Brno.
- Verhoef-Verhallen E. 2010. Psi: velký atlas plemen. Rebo, Čestlice.
- Voslářová E, Žák J, Večerek V, Bedáňová I. 2014. Čistokrevnost jako faktor ovlivňující dobu pobytu psů v útulku. Pages 170 – 172 in Večerek V, Malena M, Voslářová E, editors. Ochrana zvířat a welfare 2014. Veterinární a farmaceutická univerzita Brno, Brno.
- Voslářová E, Žák J, Večerek V, Bedáňová I. 2014. Vliv plemenné příslušnosti na dobu pobytu psů v útulku. Pages 173 – 177 in Večerek V, Malena M, Voslářová E, editors. Ochrana zvířat a welfare 2014. Veterinární a farmaceutická univerzita Brno, Brno.

- Weiss E, Miller K, Mohan-Gibbons H, Vela C. 2012. Why did you choose this pet?: Adopters and pet selection preferences in five animal shelters in the United States. *Animals* 2012. **2**: 144 – 159.
- Wells DL, Hepper PG. 1992. The behaviour of dogs in a rescue shelter. *Animal Welfare*. **1**: 171 – 186.
- Wilson DE, Reeder DM. 2005. *Wilson & Reeder's Mammal Species of the World Third Edition*. Bucknell University. Available from <https://www.departments.bucknell.edu/biology/resources/msw3/browse.asp?s=y&id=14000752> (accessed February 2019).
- Žák J, Voslářová E, Večerek V, Bedáňová I. 2014. Pohlaví psů jako důležitý faktor doby pobytu v útulku. Pages 191 – 194 in Večerek V, Malena M, Voslářová E, editors. *Ochrana zvířat a welfare 2014*. Veterinární a farmaceutická univerzita Brno, Brno.
- Žák J, Voslářová E, Večerek V, Bedáňová I. 2014. Věk psů jako důležitý faktor doby pobytu v útulku. Pages 195 – 197 in Večerek V, Malena M, Voslářová E, editors. *Ochrana zvířat a welfare 2014*. Veterinární a farmaceutická univerzita Brno, Brno.
- Žák J, Voslářová E, Večerek V, Bedáňová I. 2014. Vliv velikosti psů na délku pobytu v útulku. Pages 198 – 201 in Večerek V, Malena M, Voslářová E, editors. *Ochrana zvířat a welfare 2014*. Veterinární a farmaceutická univerzita Brno, Brno.
- Žák J, Voslářová E, Večerek V, Bedáňová I. 2015. Sex, age and size as factors affecting the length of stay of dogs in Czech shelters. Pages 407 – 413 in Žák J, editor. *Department of Veterinary Public Health and Animal Welfare*. University of Veterinary and Pharmaceutical Sciences Brno, Brno.

9 Seznam použitých zkratek a symbolů

ČR – Česká republika

FCI – Federation Cynologique Internationale (Mezinárodní kynologická federace)

10 Příloha I – Přesné znění dotazníku

1. Jaké je Vaše pohlaví?

- a) Muž
- b) Žena

2. Kolik je Vám let?

3. Jste ochoten/ochotna ujmout se psa z útulku?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím

Ve čtvrté otázce se dotazník větví.

4. Pokud ne, napište proč: *(Otázka pro ty, kteří ve třetím bodě odpověděli ne, po této otázce pro ně dotazník končí)*

4. Jaké pohlaví zvířete preferujete? *(Otázka pro ty, kteří ve třetím bodě odpověděli ano, či nevím)*

- a) Samec
- b) Samice
- c) Nezáleží mi na tom

5. Jaký věk zvířete je pro Vás přijatelný? *(Je možné vybrat více kategorií)*

- a) Do 6 měsíců
- b) 6 měsíců - 1 rok
- c) 1 - 2 roky
- d) 2 - 5 let
- e) 5 - 10 let
- f) 10 let a více
- g) Nezáleží mi na tom

6. Jak velkého psa byste chtěl/a? *(Je možné vybrat více možností)*

- a) Malého (do 35 cm v kohoutku)
- b) Středního (35 – 45 cm v kohoutku)
- c) Velkého (nad 46 cm v kohoutku)
- d) Nezáleží mi na tom

7. Jaký typ srsti preferujete?

- a) Dlouhosrstý
- b) Krátkosrstý
- c) Naháč
- d) Nezáleží mi na tom

8. Jakou barevnou varietu zvířete upřednostňujete?

- a) Tmavou
- b) Světlou
- c) Nezáleží mi na tom

9. Preferujete určité plemeno?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nezáleží mi na tom

V desáté otázce se dotazník větví.

10. Pokud ano, napište jaké: *(Otázka pro ty, kteří v devátém bodě odpověděli ano. Dále pokračují otázkou 10(1))*

10(1). Byl/a byste ochoten/ochotna ujmout se plemene typu „bull“ („bojového“)? *(Otázka pro ty, kteří v devátém bodě odpověděli ne, či nezáleží mi na tom, a pro ty, kteří odpověděli na otázku 10)*

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím

V jedenácté otázce se dotazník větví.

11. Pokud ne, napište proč: *(Otázka pro ty, kteří v bodě 10(1) odpověděli ne. Dále pokračují otázkou 11(1))*

11(1). Preferujete kastrovaného psa? *(Otázka pro ty, kteří v bodě 10(1) odpověděli ano, či nevím, a pro ty, kteří odpověděli na otázku 11)*

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nezáleží mi na tom

11 Příloha II – Legislativní zajímavosti

Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, vymezuje pravidla chovu a využití psů vykonávajících myslivost a možnosti odstřelu volně pobíhajících psů. Pouze myslivecká stráž a myslivecký hospodář má právo usmrcovat v honitbě toulavé psy. Ti ale musí přímo pronásledovat zvěř, musí být mimo vliv psovoda a ve vzdálenosti větší než 200 m od nejbližší nemovitosti sloužící k bydlení (pokud je tato nemovitost umístěna na oploceném pozemku, vzdálenost se počítá od oplocení). Toto oprávnění se nevztahuje na psy ovčáckých a loveckých plemen, na psy slepecké, zdravotnické, záchranářské a služební. Myslivecká stráž, která usmrtila psa, je povinna o tom neprodleně informovat jeho vlastníka a sdělit místo usmrcení zvířete, případně jej na toto místo doprovodit. Což znamená, že běžný myslivec není oprávněn psa zastřelit.